

2020-12-17
Ku2020/02690**Kulturdepartementet**Myndigheten för press, radio och tv
Box 33
121 25 Stockholm - Globen

Uppdrag till Myndigheten för press, radio och tv att utreda distribution av nyhetstidningar i hela landet

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) att analysera och lämna förslag på hur det statliga distributionsstödet kan utvecklas för att omfatta fler kategorier av tryckta nyhetstidningar som distribueras till läsares adress.

Regeringen uppdrar vidare åt MPRT att utreda förutsättningarna för att säkerställa fortsatt utdelning av tidningar varje dag vid en situation med varannandagsutdelning av post inom ramen för den samhällsomfattande posttjänsten i hela landet. MPRT bör därvid bl.a. undersöka möjligheten att upphandla tjänsten. Analysen ska även innehålla en bedömning av vilka geografiska områden som bör omfattas och för vilken tidsperiod det föreslagna förfarandet bör gälla. Myndigheten ska lämna förslag på hur en lösning där fortsatt utdelning av posttidningar säkerställs kan genomföras på ett kostnadseffektivt sätt samt redovisa en bedömning av kostnaderna för såväl det allmänna som för företag.

MPRT ska utarbeta nödvändiga författningsförslag. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Kulturdepartementet) senast den 31 mars 2021.

Myndigheten ska inhämta synpunkter från Post- och telestyrelsen samt distributionsföretagen och företrädare för tidningsföretag. Uppdraget ska genomföras inom ramen för myndighetens förvaltningsanslag.

Skälen för regeringens beslut

Tidningsbranschen befinner sig i en digital omställning där allt fler tar del av nyheter via olika digitala plattformar och allt färre via en tryckt tidning. Under omställningen behöver tidningsföretagen finnas på flera olika plattformar för att nå sina användare. Intäkterna från den tryckta nyhetstidningen är fortsatt viktig för finansieringen av journalistik i hela landet. Tryckta nyhetstidningar i form av dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter av nyhets- och samhällskaraktär är också alltfjämt viktiga källor för nyhetsförmedling för många läsare, inte minst äldre. En väl fungerande distribution av nyhetstidningar i hela landet är därför viktig ur ett demokratiskt perspektiv. Tryckta nyhetstidningar som levereras till en läsaress adress distribueras i dag huvudsakligen genom samdistribution eller postdistribution. I viss utsträckning levereras tidningar även via andra distributörer. En tidnings val av distributionsform påverkas bl.a. av tidningens förutsättningar, utgivningsfrekvens, geografiska förutsättningar och täckningsgrad i området. Det befintliga distributionsstödet omfattar enbart de prenumererade dagstidningar som distribueras genom samdistribution.

MPRT redovisade i mars 2020 ett regeringsuppdrag om kartläggning av förutsättningarna för tidningsdistribution för olika kategorier av tidningar och olika delar av landet samt distributionsstödet roll för spridning av tidningar. Myndigheten konstaterade att det befintliga distributionsstödet, som syftar till att främja samdistribution, fortfarande fyller en viktig funktion och lämnade några förslag till mindre justeringar av stödet. Vidare bedömde myndigheten att tillgången till journalistik i hela landet skulle främjas genom ett extra distributionsstöd för glesbebyggda områden med långa avstånd där enstaka exemplar av tidningen blir mycket dyra att dela ut. Hur ett sådant stöd skulle utformas behöver enligt myndigheten utredas vidare.

För att under en övergångsperiod förbättra distributionsstödet och förutsättningarna för den underliggande samdistributionen föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2021 att helt slopa den nuvarande stödsalkan och höja stödet med ca 30 procent. Samtidigt konstaterade regeringen att konsekvenserna av fallande upplagor är störst i glesbygd vilket gör det angeläget att följa förutsättningarna för bl.a. fädagarstidningar, som är viktiga på mindre orter och på landsbygden. Regeringen avser att följa utvecklingen av press- och mediastödet för att säkerställa att stöden är effektiva och ändamålsenliga.

Distributionsstödet omfattar i dag enbart tidningar som är prenumererade. Det finns därför behov av att utreda vilka möjligheter som finns att vidga det statliga stödet för distribution till att omfatta fler kategorier av tryckta nyhetstidningar som levereras till läsaress adress. En utgångspunkt är att en sådan utvidgning ska finansieras inom ramen för anslag 8:1 Mediestöd.

Postdistribution av tidningar är viktig ur demokratisynpunkt. Regeringen har den 1 oktober 2020 tillsatt en utredning som ska utreda vilka konkreta tjänster som bör ingå i en samhällsomfattande posttjänst och hur den kan finansieras när den inte längre fullt ut kan vara självfinansierad. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 januari 2023.

Mot bakgrund av bl.a. kontinuerligt fallande brevvolymer har Postnord den 28 september 2020 påbörjat försöksverksamhet med varannandagsutdelning i Kävlinge och Lund. Postnord har aviserat sin avsikt att under 2021 utvidga systemet till de tre storstadsregionerna – Malmö, Göteborg och Stockholm – för att sedan rulla ut successivt över hela landet 2022. Post- och telestyrelsen (PTS) kommer som tillsynsmyndighet att följa hur Postnord genomför testerna av utdelningsmodellen och vilka konsekvenser den får för berörda i samhället.

Tidningsbranschen saknar förutsättningar att självständigt upprätthålla en daglig tidningsdistribution i hela landet. Varannandagsutdelning skulle därför starkt begränsa möjligheten att nå ut med tryckta nyhetstidningar i hela landet, särskilt i glesbygd. I Norge har staten infört övergång till varannandagsutdelning upphandlat postdistribution av tidningar i områden som saknar samdistribution under tre år. Mot denna bakgrund finns det anledning att utreda behovet av och förutsättningarna för att genom upphandling eller på annat sätt säkerställa fortsatt utdelning av posttidningar varje dag vid en situation med varannandagsutdelning.

En sådan analys bör även beakta konkurrensaspekter och omfatta en bedömning av geografisk omfattning och tidsperiod samt konkreta förslag på genomförande inklusive kostnader.

På regeringens vägnar

Amanda Lind

Sofie Berg Cormier

Kopia till

Finansdepartementet/BA, OU
Näringsdepartementet/BSÄ, MK, RTL
Infrastrukturdepartementet/ESD
Post- och telestyrelsen
PostNord AB
TU – Medier i Sverige